

Årsrapport 2017

ConocoPhillips Norge *Pensjonskasse*

Selskapsinformasjon

Organisasjonsnummer:	879 255 562
Legal Entity Identifisert (LEI):	5967007LIEEXZXDEU862
Postadresse:	Postboks 3, 4064 Stavanger
Besøksadresse:	Ekofiskveien 35, 4056 Tananger
Hjemmeside:	copno-pensjonskasse.no
Email:	post@copno-pensjonskasse.no

Styret

Styremedlemmer utpekt av ConocoPhillips Norge

Jarl Ellingsen, styreleder
Christian Bruusgaard
Elin Rødder Gundersen
Eli-Anette Oftedal
Thomas Olafsrud

Styremedlemmer valgt av og blant medlemmene

Rolf Sandanger Bolstad

Varamedlem utpekt av ConocoPhillips Norge

Egil Jacobsen

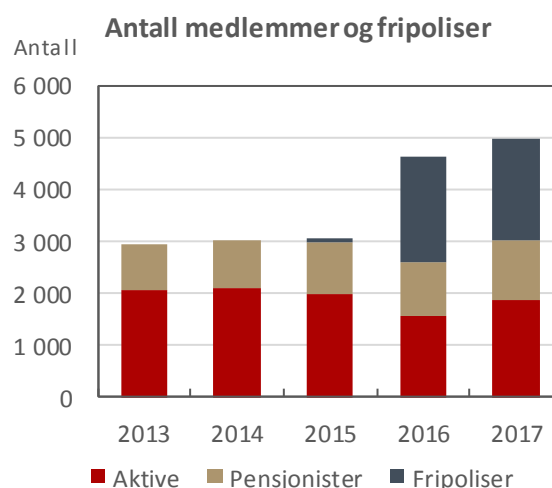
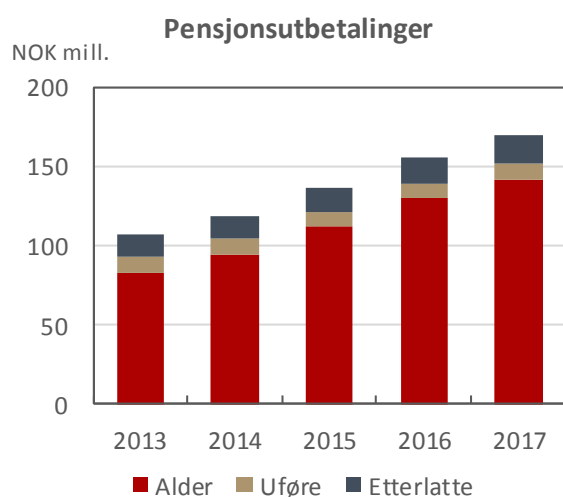
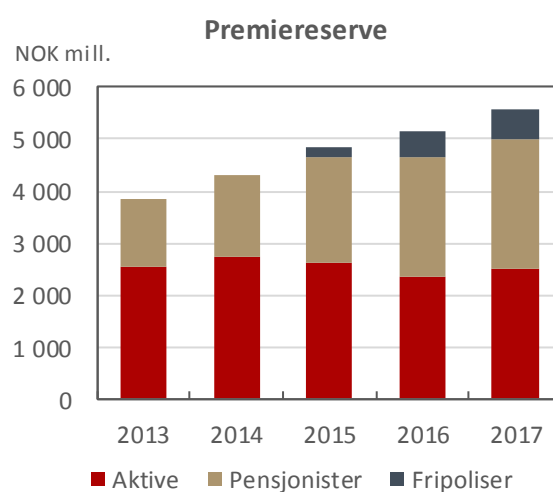
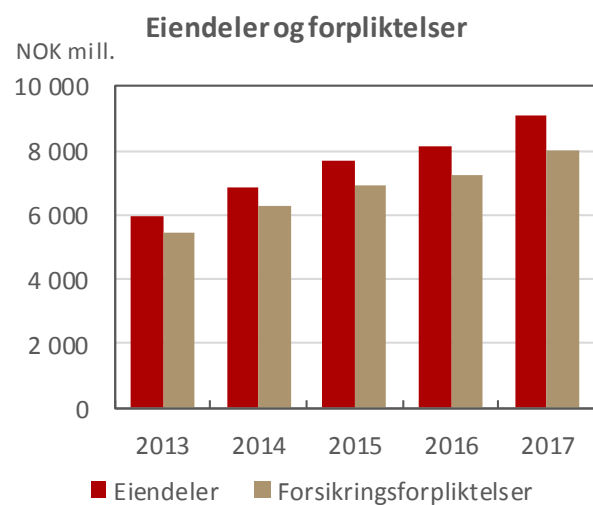
Ledelse og administrasjon

Daglig leder:	Rønnaug Hillier
Ansvarshavende aktuar:	Eikos AS v/ Anne Grete Steinkjer
Forsikringsteknisk administrasjon:	Storebrand Pensjonstjenester AS
Investeringsrådgiver:	Gabler Investment Consulting AS
Regnskapsfører:	BDO AS
Revisor:	KPGM AS

Nøkkeltall

Beløp i millioner kroner	2017	2016	2015	2014	2013
Sum eiendeler pr. 31.12	9 096	8 126	7 693	6 864	5 956
Sum forsikringsforpliktelser pr. 31.12	8 016	7 251	6 915	6 285	5 451
Premiereserve pr. 31.12	5 560	5 198	4 872	4 352	3 861
Forfalte premier	485	441	374	455	383
Utbetalte pensjoner mv.	170	155	137	118	107
Totalresultat	168	97	175	71	90
Verdijustert avkastning	12,4 %	6,4 %	8,7 %	11,0 %	11,7 %
Antall aktive på ytelsesplan pr. 31.12	1 458	1 548	1 966	2 088	2 080
Antall aktive med kun risikoplan pr. 31.12	395	-	-	-	-
Antall pensjonister pr. 31.12 *)	1 183	1 060	1 013	917	864
Antall fripoliser pr. 31.12 *)	1 949	2 015	91	-	-

*) Fripoliser under utbetaling er kategorisert under antall pensjonister

Årsberetning 2017

Om virksomheten

ConocoPhillips Norge Pensjonskasse ble etablert i 1987. Pensjonskassen er en selveiende institusjon som forvalter ytelsesbaserte pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven og tjenstepensjonsloven, og i samsvar med særskilte avtaler med medlemsforetakene ConocoPhillips Norge og Stiftelsen Ekofisk Junior. Pensjonsordningene skal sikre utbetaling av alderspensjon og uførepensjon til pensjonskassens medlemmer og fripoliseinnehavere, og etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner og barn.

Virksomheten drives fra ConocoPhillips Norge sitt kontor i Tananger. Pensjonskassen hadde ingen ansatte pr. 31.12.2017. Ledelse, drift og administrasjon kjøpes av eksterne tjenesteleverandører. Pensjonskassens virksomhet er ikke av en slik karakter at den forurenser det ytre miljø.

Rettsstilling

Pensjonskassen driver konsesjonspliktig virksomhet, og står under tilsyn av Finanstilsynet. Selskapet er registrert i Foretaksregisteret. Virksomhet og økonomiske forhold holdes rettslig atskilt fra medlemsforetakenes virksomhet.

Styre og daglig leder

Styret er pensjonskassens øverste organ, og består av seks til åtte medlemmer. Fire til seks av styremedlemmene utnevnes av ConocoPhillips Norge, og to av styremedlemmene velges av og blant pensjonskassens medlemmer. Styremedlemmenes funksjonstid er tre år. Styret velger selv sin leder, og tilsetter daglig leder som står for den daglige ledelse av pensjonskassens virksomhet.

Jonny Mæland fratrådte som styremedlem og styreleder den 9.12.2017. Kristin Hovda Anfinsen fratrådte som styremedlem den 30.11.2017. Eirik Birkeland og Johann Winkels fratrådte som styremedlemmer med virkning fra 5.3.2018. Eli-Anette Oftedal ble utnevnt som nytt styremedlem med virkning fra 30.11.2017.

Det ble avholdt seks styremøter i 2017.

Medlemsforhold

Ved utgangen av 2017 hadde pensjonskassen totalt 1 853 premiebetalende medlemmer, hvorav 395 personer som kun er dekket av risikoplan for uførhet. Pensjonskassen hadde på samme tidspunkt 1 183 pensjonsmottakere og 1 949 individuelle fripolisekontrakter.

Vesentlige hendelser i 2017

Endret uførepensjonsdekning

Nye regler for uføretrygd i folketrygden trådte i kraft 1.1.2015. Myndighetenes formål med de nye reglene er å skape en ordening som støtter opp under arbeidslinjen. Med sikte på å tilpasse private ordninger til de nye reglene for uføretrygd i folketrygden, fastsatte Stortinget den 22.5.2015 nye regler i tjenstepensjonsloven som gir rammer for uføredekninger i private skattefaviserte ordninger. De nye reglene trådte i kraft 1.1.2016, med frist innen 1.1.2017 for å bringe til opphør uførepensjonsordninger etablert etter foretakspensjonsloven.

Tjenstepensjonslovens nye regler for uførepensjon ble implementert i pensjonskassen med virkning fra 1.1.2017 gjennom reviderte avtaler om kollektiv pensjonsforsikring med de enkelte medlemsforetak. Ny uførepensjonsordning er uten fripoliseopptjening. Avvikling av tidligere uførepensjonsordninger er ferdigstilt gjennom utstedelse av fripoliser til personer med uførepensjonsrettigheter under utbetaling etter gammelt regelverk.

Innføring av ny pristariff for uførepensjon

Pensjonskassen innførte den 1.1.2017 ny pristariff for uførepensjon under tjenstepensjonsloven samt premiefritak tilknyttet alders- og etterlattepensjon under foretakspensjonsloven. Den nye pristariffen er utarbeidet med utgangspunkt i historisk uførestatistikk fra pensjonskassen.

Nye tjenesteleverandører

På bakgrunn av gjennomførte anbudsrunder inngikk pensjonskassen i første halvår avtaler med henholdsvis Gabler Investment Consulting AS om investeringsrådgivning, Eikos AS om leveranse av aktuærtjenester og med KPMG AS om revisjonstjenester.

Ikraftsettelse av Finansforetaksloven og tilhørende forskrifter

Finansforetakslovens regler, samleforskrift til finansforetaksloven og forskrift om pensjonsforetak ble satt i kraft fra 1.1.2017.

Nye personvernregler

EU vedtok den 27.4.2016 en ny personvernforordning om behandling av personopplysninger. Forordningen erstatter og opphever EUs tidligere personverndirektiv 95/46 som er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett i personopplysningsloven. Den nye personvernforordningen innebærer en innstramning knyttet til innsamling, bruk og oppbevaring av personopplysninger, og gjelder direkte i alle EUs medlemsstater fra 25.5.2018.

Justis- og beredskapsdepartementet sendte den 6.7.2017 på høring et forslag til ny personopplysningslov og hvordan den nye personvernforordningen skal gjennomføres i norsk rett. Departementet tar sikte på at den nye personopplysningsloven skal tre i kraft i Norge 25.5.2018.

Selskapsskattesats og finansskatt

Skatt på alminnelig inntekt ble endret fra 25 prosent i 2016 til 24 prosent i 2017. Skattesatsen er vedtatt ytterligere redusert til 23 prosent med virkning fra 1.1.2018. Ny finansskatt for pensjonskasser og andre merverdiavgift-unntatte virksomheter ble vedtatt innført fra 1.1.2017. Finansskatten utgjør 5 prosent av lønn mv. i finanssektoren. Finansskatten har ingen effekt for pensjonskassen da virksomheten har ingen ansatte og dermed ingen lønnskostnader utenom styrehonorar.

Kapitalforvaltning

Kapitalforvaltningsstrategi

Forvaltning av pensjonskassens eiendeler skjer i samsvar med styrets til enhver tid vedtatte kapitalforvaltningsstrategi som styrebehandles årlig. Denne strategien har som formål å sikre at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i samsvar med gjeldende regelverk, og at kundenes, pensjonistenes og andre pensjonsberettigedes interesser blir ivaretatt på en betryggende måte. Pensjonskassens direkteinvesteringer skal til enhver tid være i samsvar med de etiske retningslinjer som er vedtatt for Statens Pensjonsfond Utland. For indirekte investeringer skal pensjonskassen i oppfølgingsmøter med forvaltere adressere og diskutere temaet etiske investeringer slik at man på denne måten fremhever viktigheten av bærekraftig utvikling.

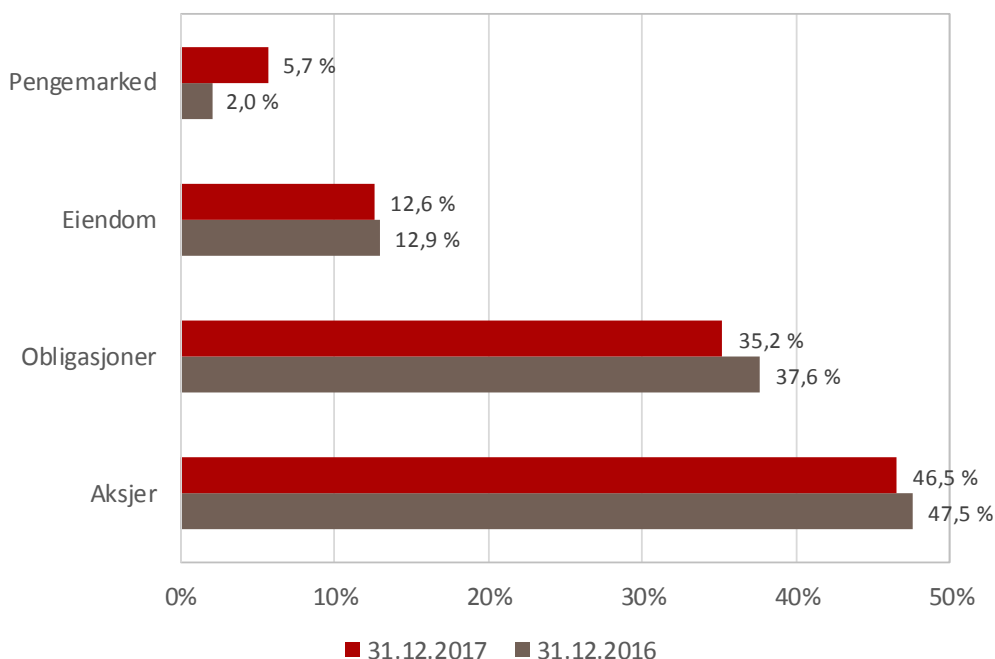
Gjeldende strategi legger til grunn en langsiktig strategisk allokering hvor aksjer, obligasjoner, eiendom og pengemarkedsinstrumenter utgjør henholdsvis 46 prosent, 39 prosent, 13 prosent og 2 prosent. Spesifikke plasseringsbegrensninger, retningslinjer i kapitalforvaltningen, roller og ansvar mv. er innekket i strategidokumentet.

Endringer i aksjeporteføljen

Pensjonskassen innløste i 2017 samtlige andeler investert i KLP AksjeNorden Indeks som ga en realisert gevinst på 54 millioner kroner. I tillegg ble investeringen i Lansdowne DMLO konvertert til en krone-sikret andelsklasse i samme fond. Konverteringen ga en realisert gevinst på 47 millioner kroner. Det ble gjennomført mindre nedslag i Keel Longhorn og Egerton Capital Equity som i sum ga realiserter gevinster på 17 millioner kroner. Samlet netto nedslag av aksjeandeler utgjorde i løpet av året 424 millioner kroner.

Faktisk aktiva allokering

Faktisk allokering til hovedgruppene aksjer, obligasjoner, eiendom og pengemarked var ved utgangen av året innenfor kapitalforvaltningsstrategiens fastsatte frihetsrammer.

Finansiell risiko

Renterisiko

Obligasjonsporteføljen er eksponert for risiko knyttet til endringer i markedsrenten langs rentekurven. Det er i løpet av året ikke benyttet finansielle instrumenter for å redusere denne risikoen. Renterisiko styres gjennom kapitalforvaltningsstrategiens rammer for maksimal durasjon. Markedsverdi på obligasjonsporteføljen har økt gjennom året, mens gjennomsnittlig durasjon er redusert fra 3,5 år til 3,3 år. I sum gir dette lavere risiko knyttet til renteoppgang sammenlignet med samme tidspunkt i fjor.

Pensjonskassen er i tillegg eksponert for endring i markedsverdi knyttet til forsikringsforpliktelser ved at selskapet har forpliktet seg til å utbetale avtalte beløp på framtidige tidspunkter. Renterisiko knyttet til forsikringsforpliktelsene er marginalt redusert gjennom året, noe som hovedsakelig skyldes redusert durasjon på forsikringsforpliktelsene.

Aksjerisiko

Verdien av andeler i aksjefond er eksponert for generell markedsrisiko knyttet til makroøkonomiske forhold og til spesifikk selskapsrisiko. Porteføljens diversifisering over mange regioner, sektorer og selskaper gir en begrenset spesifikk selskapsrisiko. God avkastning i aksjeporteføljen har bidratt til en økt aksjerisiko gjennom året.

Valutarisiko

Investeringer i globale aksjefond er eksponert for tap knyttet til negativ valutakursutvikling i forhold til norske kroner. Pensjonskassen har i løpet av året redusert den samlede valutarisikoen gjennom å konvertere et fond fra en ikke valutasikret andelsklasse til en krone-sikret andelsklasse samt innløsning av andeler i et ikke-valutasikret fond. Samtlige investeringer i globale obligasjonsfond er valutasikret til norske kroner.

Eiendomsrisiko

Pensjonskassen har indirekte investeringer i ubelånte næringseiendommer som er lokalisert i Norge. Eiendomsinvesteringene er eksponert for markedsmessig risiko, operasjonell risiko, juridisk risiko og finansiell risiko. Markedsmessig risiko består i makroøkonomiske forhold, eiendommens beliggenhet og risiko knyttet til justering av leie. Operasjonell risiko omfatter teknisk risiko, risiko knyttet til leietakere og forsikringer. Juridisk risiko knytter seg til rammebetingelser, servitutter, bruk av hjemmelselskaper mv. Eiendomsporteføljen har en god diversifisering i ulike bygg, leietakere, sektorer og regioner. Den relative eiendomsrisikoen har vært tilnærmet uendret gjennom året.

Kredittrisiko

Obligasjoner og sertifikater er eksponert for endring i markedspris forårsaket av endret pris på konkursrisiko. Pensjonskassen har i sin kapitalforvaltningsstrategi og i forvaltningsmandat fastsatt enkelte restriksjoner som har til hensikt å kontrollere kredittrisikoen. Ved utgangen av året besto 63 prosent av underliggende posisjoner i verdipapirer utstedt fra selskaper med kredittrating lik BBB eller bedre, 2 prosent i verdipapirer utstedt fra selskaper med kredittrating BB og lavere, og 35 prosent i verdipapirer utstedt fra ikke ratede norske selskaper. Markedsverdi på den samlede porteføljen av kredittpapirer er økt, mens tilhørende durasjon er noe redusert gjennom året. I sum gir dette tilnærmet uendret kredittrisiko sammenlignet med året før.

Motpartsrisiko

Pensjonskassen er eksponert for motpartsrisiko knyttet til inngåtte reassuranseavtaler og bankinnskudd. Reassuranseavtale er inngått med et syndikat av selskaper som har en tilfredsstillende rating.

Forsikringsrisiko

Pensjonskassens forsikringsforpliktelser er eksponert for biometrisk risiko som består av dødelighetsrisiko, overlevelsesrisiko og uførhetsrisiko. Dødelighetsrisiko omfatter risiko for dødsfall som utløser utbetalinger eller avsetningsbehov for pensjonskassen. Overlevelsesrisiko består i at de forsikrede lever lenger enn det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget har tatt høyde for. Uførhetsrisiko betegner risiko for tap gitt endring i uføretilfeller utover det som er forutsatt i beregningsgrunnlaget. Risikoresultatet ga i 2017 et overskudd på uførerisiko og underskudd på henholdsvis dødsrisiko og overlevelsesrisiko.

Likviditetsrisiko

Eiendomsinvesteringer vurderes som lite likvide posisjoner, og betraktes derfor som langsiktige investeringer. Vedtatt kapitalforvaltningsstrategi, inklusiv likviditetsstrategi, sørger for at pensjonskassen til enhver tid har likvide midler plassert i det norske pengemarkedet. Dette gjør pensjonskassen i stand til å møte løpende utbetalingsforpliktelser.

Risikostyring

Pensjonskassens risikostyring framgår av pensjonskassens strategidokumenter. Generelle risikorammer og handlingsregler framgår i overordnet strategi. Pensjonskassens forsikringsstrategi beskriver måling av biometrisk risiko, katastroferisiko, kostnadsrisiko og renterisiko. Kapitalforvaltningsstrategien spesifiserer strategisk aktiva allokering og retningslinjer for kapitalforvaltningen. Strategidokumentene omfatter i tillegg likviditetsstrategi, reassuransestrategi, strategi for risikostyring og internkontroll mv.

Finansiell risiko måles minimum hvert kvartal ved å simulere et forventet tap dersom et forhåndsdefinert scenario skulle inntreffe. Målingen baseres på Finanstilsynets til enhver tid gjeldende stresstester. Risikotoleranse fastsettes som tapspotensial sett i forhold til bufferkapitalen. Tapspotensial omfatter markedsrisiko, forsikringsrisiko, helserisiko, motpartsrisiko, konsentrasjonsrisiko og operasjonell risiko. Styret har fastsatt handlingsregler for ulike grader av bufferkapitalutnyttelse. Styrets vurdering er at pensjonskassen har en tilfredsstillende bufferkapital i forhold til den risikoen pensjonskassen er eksponert for.

Pensjonskassen gjennomgår årlig operasjonelle risikofaktorer og de interne kontrolltiltak som sikrer mot disse. Kontrolltiltakene er nedfelt i interne kontrollrutiner som blir fulgt i den løpende driften. Styret behandlet i desember den årlige dokumentasjonen for internkontroll fra daglig leder og en uavhengig attestasjonsrapport fra ekstern revisor, og fant denne dokumentasjonen tilfredsstillende.

Markedsutvikling

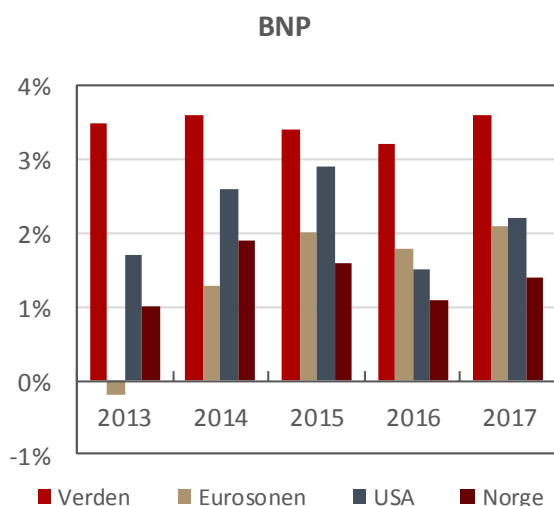
Økonomisk vekst

I 2017 fortsatte verdensøkonomien gjeninnhenting etter finanskrisen. Den økonomiske veksten økte i alle større økonomier, tross naturkatastrofer og betydelig politisk uro. Lave renter og ekspansiv finanspolitikk har bidratt til oppgangen.

Oljepris og kronekurs

Prisen på Brent-oljen avsluttet i 2017 med omlag årets høyeste notering på 67 dollar. Dette innebærer en økning på 18 prosent fra inngangen av året, og mer enn en dobling fra bunnen tidlig i 2016. Økningen må ses i sammenheng med lavere oljelagre i OECD-landene og bortfall av produksjon i en del viktige eksportland. I tillegg har det vært forventninger om at avtalen om produksjonskutt, som OPEC og en del andre land inngikk på slutten av 2016, ville videreføres etter mars 2018. I november 2017 besluttet OPEC og de øvrige landene å videreføre avtalen om produksjonskutt ut 2018.

Kronekurs og oljepris har historisk beveget seg i samme retning. Denne trenden ble brutt i andre halvår 2017 da oljeprisen steg fra under 50 dollar til over 60 dollar fatet. I samme periode svekket kronekursen seg mot både amerikanske dollar, euro og britiske pund. Svekkelsen har kommet til tross for at rentedifferansen mot Norges handelspartnere er lite endret. Dette gir indikasjoner på økt risikopremie ved å investere i norske kroner. Usikkerhet knyttet til boligpriser trekkes fram som en mulig forklaringsfaktor.

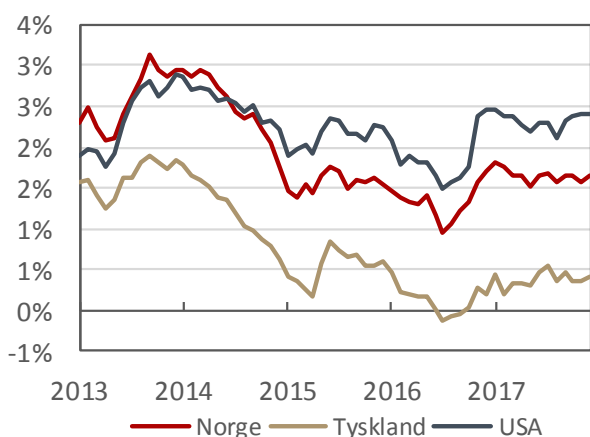
Markedsrenter

Internasjonale markedsrenter er svært lave. Dette skyldes blant annet svak realøkonomisk utvikling og lav pris- og lønnsvekst gjennom flere år. Etter å ha redusert styringsrentene til nær null etter finanskrisen har flere sentralbanker de siste årene kjøpt verdipapirer i markedet for å bringe de langsiktige rentene ned.

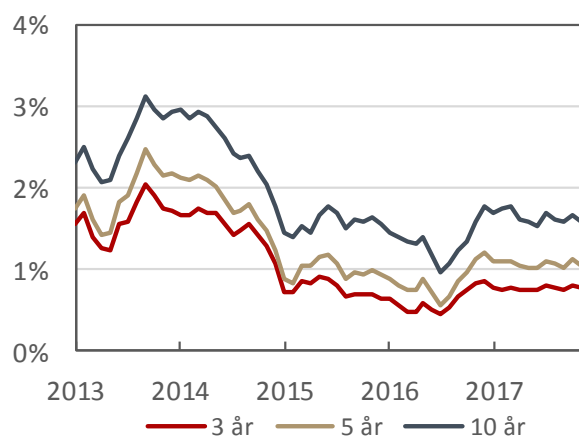
De siste årene har imidlertid den økonomiske aktiviteten tatt seg opp, og den pengepolitiske normaliseringen har begynt hos noen av Norges handelspartnere. Styringsrenten i USA ble i løpet av 2017 hevet fra 0,5 prosent til 1,5 prosent. Lange statsobligasjonsrenter var i 2017 upåvirket av økt styringsrente, noe som blant annet kan forklares med lav inflasjon.

Både den amerikanske og den europeiske sentralbanken annonserte i 2017 om endringer i sin ukonvensjonelle pengepolitikk som innebærer reduserte kjøp av obligasjoner. De lave stabile statsrentene gjenspeiles i avkastning på den statsobligasjonstunge Barclays Global Aggregate som steg 2,3 prosent i 2017. Kredittpåslagene falt til nye rekordnivåer i 2017. Fallet var særlig stort for papirer med lav rating.

10-års statsobligasjonsrenter

Norske statsobligasjonsrenter

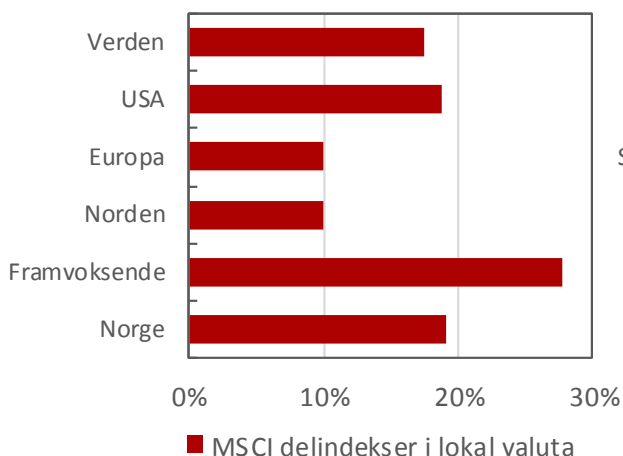

Aksjemarkedet

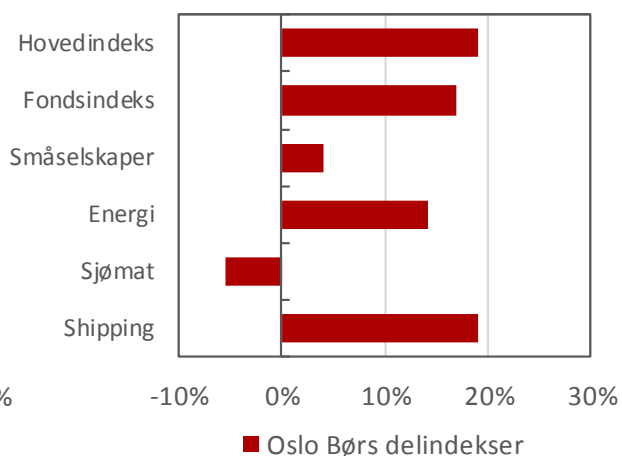
Aksjeåret 2017 var særdeles godt. Globale aksjer steg med 17,5 prosent målt i lokal valuta. Etter noen år med moderat avkastning gikk fremvoksende markeder sterkt, med en avkastning på 27,8 prosent. Aksjemarkedene i USA, Europa og Norge ga en avkastning i lokal valuta på henholdsvis 18,7, 10,0 og 19,1 prosent.

Den gode aksjeavkastningen skyldes generelt at verdensøkonomien går veldig bra, med sterk konsum- og investeringsvekst, lav arbeidsledighet og økning i selskapenes inntjening.

Internasjonale aksjemarkeder
Avkastning 2017

Norske aksjemarkeder
Avkastning 2017

Årsregnskapet 2017

Premie og premiereserve

Sum premieinntekt utgjør 485 millioner kroner i 2017, og innebærer en økning på 44 millioner kroner sammenlignet med 2016. Økningen skyldes hovedsakelig økte engangspremier knyttet til aktive medlemmer.

Premiereserven har økt med 362 millioner kroner gjennom året, og utgjør 5 560 millioner kroner ved utgangen av 2017. Erstatningsavsetninger er innregnet i premiereserven.

Pensjoner mv.

Pensjonskassen har i løpet av året kostnadsført pensjoner på 170 millioner kroner, hvorav premiefritak på 3 millioner kroner. Utbetalte pensjoner for 2017 er 15 millioner kroner høyere enn i 2016. Pensjonistene i kollektivordningen fikk i 2017 regulert sine pensjoner med 1,1 prosent, sammenlignet med 2,8 prosent i 2016. Pensjonsreguleringen i 2017 samsvarer med årets regulering av folketrygdens grunnbeløp.

Avkastning

Verdijustert og bokført kapitalavkastning beregnet i samsvar med modifisert Dietz var i kollektivporteføljen på henholdsvis 12,4 prosent og 3,7 prosent. Tilsvarende avkastning for 2016 var på henholdsvis 6,4 prosent og 7,7 prosent. Den verdijusterte kapitalavkastningen for ulike aktiva klasser var i 2017 på 21,0 prosent for aksjer, 10,1 prosent for eiendom, 2,9 prosent for obligasjoner og 1,1 prosent for pengemarkeds plasseringer.

Balanse

Forvaltningskapitalen har i 2017 økt med 970 millioner kroner, som hovedsakelig skyldes netto avkastning på investeringer. Den totale forvaltningskapitalen på 9 096 millioner kroner fordeler seg med 88 prosent på kollektivporteføljen og 12 prosent på selskapsporteføljen. 35 prosent av forvaltningskapitalen var ved utgangen av året allokert til obligasjoner og obligasjonsfond, 46 prosent til aksjefond, 13 prosent til eiendomsfond og 6 prosent til pengemarkedsinstrumenter.

Egenkapitalen har i løpet av året økt med 168 millioner kroner, og utgjør 960 millioner kroner ved årets slutt. Økning skyldes i hovedsak netto avkastning på investeringer i selskapsporteføljen og risikopremier som innbetales gjennom fastsatte pristariffer.

Forsikringsforpliktelser har økt med 766 millioner kroner, og utgjør 8 016 millioner kroner ved årets slutt.

Kontantstrøm

Likviditetsbeholdningen er i løpet av året økt med 361 millioner kroner, og utgjør 430 millioner kroner ved årets slutt. Operasjonelle aktiviteter ga et netto positivt bidrag på 65 millioner kroner. Innløsning av andeler i aksjefond bidro til en positiv netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter på 296 millioner kroner.

Soliditetsberegninger

Solvensmarginkapital utgjør 428 prosent av solvensmarginkrav ved utgangen av året, sammenlignet med 419 prosent året før. Solvensmarginkapitalen skal sikre at pensjonskassen har tilstrekkelige midler til beskyttelse mot negative svingninger i forsikringsvirksomheten. Minimum krav til solvensmarginkapital er i solvensmarginforskriften fastsatt til 100 prosent av solvensmarginkravet.

Resultat i kollektivporteføljen

Avkastningsresultat i kollektivporteføljen utgjør 89,2 millioner kroner etter kostnadsført rentekrav på 152,6 millioner kroner. Overskuddet er disponert til premiefond, fond for regulering av pensjoner, fripoliser og egenkapital.

Risikoresultatet ga et samlet netto overskudd på 4,4 millioner kroner. Risikoresultat for premiebetalende medlemmer ga et underskudd på 7,6 millioner kroner som, sammen med et negativt reassuranseresultat på 0,4 millioner kroner, er finansiert ved overførsel fra risikoutjevningfondet. Risikoresultat på fripoliser ga et overskudd på 5,5 millioner som er overført til fripoliser og risikoutjevningfond. Risikoresultat knyttet til risikoplan for uførhet ga et overskudd på 6,9 millioner kroner som er overført til opptjent egenkapital.

Samlet disponering til premiefond, fond for regulering av pensjoner og fripoliser utgjør henholdsvis 38,2 millioner kroner, 37,2 millioner kroner og 12,8 millioner kroner. Egenkapitalen er tilført 5,4 millioner kroner.

Skatt

Årets skattekostnad på 23,4 millioner kroner består av 1,4 millioner kroner i betalbar formuesskatt, 26,4 millioner kroner i utsatt skattekostnad og en inntekt på 4,4 millioner kroner knyttet til tidligere år. Det er avsatt 66,2 millioner kroner i utsatt skatteforpliktelse som er relatert til netto midlertidige forskjeller utover framførbart skattemessig underskudd.

Pensjonskassens resultat

Resultat før skattekostnad utgjør 190,9 millioner kroner som består av 68,7 millioner kroner fra teknisk regnskap og 122,2 millioner kroner fra ikke-teknisk regnskap. Årsregnskapet er gjort opp med et totalresultat på 167,5 millioner kroner etter skatt. Totalresultatet er disponert med 3,9 millioner kroner fra risikoutjevningfond og 171,4 millioner kroner til annen opptjent egenkapital.

Fortsatt drift

Styret mener at grunnlaget for fortsatt drift er til stede. Årsregnskapet er avlagt under denne forutsetningen.

Tananger,

31. desember 2017

13. mars 2018

Jarl Ellingsen
Styreleder (sign.)

Rolf Sandanger Bolstad
Styremedlem (sign.)

Christian Bruusgaard
Styremedlem (sign.)

Elin Rødder Gundersen
Styremedlem (sign.)

Eli-Anette Oftedal
Styremedlem (sign.)

Thomas Olafsrud
Styremedlem (sign.)

Rønnaug Hillier
Daglig leder (sign.)

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Resultatregnskap

Beløp i tusen kroner	Note	2017	2016
TEKNISK REGNSKAP			
Premieinntekter			
Forfalte premier, brutto		485 871	441 759
- Avgitte gjenforsikringspremier		-449	-494
Sum premieinntekter for egen regning	2	485 422	441 265
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3	93 138	94 883
Verdiendringer på investeringer	4	658 492	-39 762
Realisert gevinst og tap på investeringer	5	148 193	402 250
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		899 823	457 371
Andre forsikringsrelaterte inntekter		423	102
Pensjoner mv.			
Utbetalte pensjoner mv., brutto	6	-170 275	-155 239
Sum pensjoner mv.		-170 275	-155 239
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelses - kontraktsfastsatte forpliktelses			
Endring i premiereserve mv.	19	-349 055	-326 861
Endring i tilleggsavsetninger	19	22	-120 462
Endring i kursreguleringsfond	16, 19	-658 492	39 762
Endring i premiefond	17, 19	-7 274	-9 229
Endring i fond for regulering av pensjoner mv.	19	-1 288	-921
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene - kontraktsfastsatte forpliktelses		-1 016 087	-417 711
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelses			
Overskudd på avkastningsresultatet	19	-85 357	-212 667
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	19	-2 772	-829
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte		-88 129	-213 496
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader		-33 057	-31 448
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	7	-9 441	-9 125
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-42 498	-40 573
Andre forsikringsrelaterte kostnader		-11	-106
Resultat av teknisk regnskap	21	68 668	71 613

Resultatregnskap

Beløp i tusen kroner	Note	2017	2016
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3	10 558	10 756
Verdiendringer på investeringer	4	99 029	-26 323
Realisert gevinst og tap på investeringer	5	16 800	45 601
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		126 387	30 034
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader		-3 746	-3 566
Andre kostnader	7	-362	-353
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader i selskapsporteføljen		-4 108	-3 919
Resultat av ikke-teknisk regnskap		122 279	26 115
Resultat før skattekostnader		190 947	97 728
Skattekostnader	22	-23 421	-901
TOTALRESULTAT		167 526	96 827
Overført til(+)/ fra(-) risikoutjevningfond		-3 899	3 687
Overført til annen opptjent egenkapital	21	171 425	93 140
Sum overføringer		167 526	96 827

Balanse

Beløp i tusen kroner	Note	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
Investeringer			
<u>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</u>			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	8, 11, 13	603 172	499 026
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9, 11, 13	368 140	319 762
Utlån og fordringer	11	48 094	6 788
Sum investeringer		1 019 406	825 576
Andre eiendeler			
Kasse, bank	11	16 403	2 340
Sum andre eiendeler		16 403	2 340
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	11	11 957	11 863
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		11 957	11 863
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		1 047 766	839 779
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
Investeringer i kollektivporteføljen			
<u>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</u>			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	8, 11, 13	4 761 785	4 404 128
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9, 11, 13	2 906 304	2 822 045
Utlån og fordringer	11	379 684	59 912
Sum investeringer i kollektivporteføljen		8 047 773	7 286 085
Sum eiendeler i kundeporteføljene		8 047 773	7 286 085
SUM EIENDELER		9 095 539	8 125 864

Balanse

Beløp i tusen kroner	Note	31.12.2017	31.12.2016
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
Innskutt egenkapital		34 900	34 900
Opptjent egenkapital			
Risikoutjevningfond		31 682	35 581
Annen opptjent egenkapital		893 554	722 128
Sum opptjent egenkapital	21	925 236	757 709
Ansvarlig lånekapital mv.			
Evigvarende ansvarlig lånekapital	11, 14	34 900	34 900
Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Premiereserve mv.	19	5 560 218	5 198 409
Tilleggsavsetninger	19	617 461	617 483
Kursreguleringsfond	16, 19	1 574 214	915 722
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	17, 19	264 197	518 891
Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		8 016 090	7 250 505
Avsetninger for forpliktelser			
Forpliktelser ved periodeskatt		1 418	1 132
Forpliktelser ved utsatt skatt	22	66 167	43 784
Sum avsetninger for forpliktelser		67 585	44 916
Forpliktelser			
Andre forpliktelser	11	15 264	1 456
Sum forpliktelser		15 264	1 456
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	11	1 564	1 478
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		1 564	1 478
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		9 095 539	8 125 864
POSTER UTENOM BALANSEN			
Betingede forpliktelser	15	-	256 538

Endringer i egenkapital

Beløp i tusen kroner

	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital 2017			Sum egenkapital
		Risiko- utjevnings- fond	Annen opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital 01.01.2017	34 900	35 581	722 128	757 709	792 609
Resultat av teknisk regnskap	-	-3 899	72 567	68 668	68 668
Resultat av ikke-teknisk regnskap	-	-	122 279	122 279	122 279
Skattekostnad	-	-	-23 420	-23 420	-23 420
Totalresultat	-	-3 899	171 426	167 527	167 527
Egenkapital 31.12.2017	34 900	31 682	893 554	925 236	960 136

	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital 2016			Sum egenkapital
		Risiko- utjevnings- fond	Annen opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital 01.01.2016	34 900	31 894	628 988	660 882	695 782
Resultat av teknisk regnskap	-	3 687	67 926	71 613	71 613
Resultat av ikke-teknisk regnskap	-	-	26 115	26 115	26 115
Skattekostnad	-	-	-901	-901	-901
Totalresultat	-	3 687	93 140	96 827	96 827
Egenkapital 31.12.2016	34 900	35 581	722 128	757 709	792 609

Kontantstrømoppstilling

Beløp i tusen kroner

	2017	2016
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalte premier	144 245	140 408
Utbetalt gjenforsikring	-449	-494
Utbetalte pensjoner	-181 598	-150 033
Innbetalinger vedrørende driften	142	-
Innbetalinger av renter	39 301	52 533
Utbetalinger av renter	-	-1
Innbetalinger av utbytte	61 706	59 467
Utbetaling av skatt	-751	-576
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	2 129	-12 868
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	64 725	88 436
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Realisert gevinst ved salg av investeringer	131 542	422 238
Realisert tap ved salg av investeringer	-1 119	-4 881
Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg/kjøp av investeringer	166 026	-709 716
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	296 449	-292 359
Finansieringsaktiviteter		
Utbetalte renter på ansvarlig lån	-361	-352
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	-361	-352
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	360 813	-204 275
Effekt av valutakursendring på kontanter	7	-7
Netto endring i kontanter	360 820	-204 282
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	69 040	273 322
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	429 860	69 040

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av regnskapet

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift av 20.12.2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak. Årsregnskapsforskriften er tilpasset International Financial Reporting Standards (IFRS). Forskriften ble sist gang endret den 16.12.2016 med virkning for regnskapsåret fra 1.1.2016.

Valuta

Verdipapirer nominert i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner til kurs ved regnskapsperiodens slutt. Inntekter og kostnader i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner etter kursene på transaksjonstidspunktet.

Balanseføring av eiendeler og forpliktelser

Eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunktet pensjonskassen oppnår reell kontroll over rettigheter til eiendelene og påtar seg reelle forpliktelser. Eiendelene føres ut av balansen på det tidspunktet reell risiko vedrørende eiendelene er overført, og kontroll over rettighetene til eiendelene er bortfalt eller utløpt.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter innregnes og måles i samsvar med IAS 39. Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser klassifisert i en av de følgende kategorier, avhengig av formålet med investeringen:

Kategori	Beskrivelse
1. Holdt for handelsformål, balanseført til virkelig verdi over resultatet	Instrumenter som omsettes hyppig der posisjoner etableres med mål om kortsiktig gevinst. Pensjonskassen har ingen investeringer i denne kategorien.
2. Frivillig klassifisert til virkelig verdi, med verdiendringer over resultatet	Eiendeler og forpliktelser som blir bestemt klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, fordi rapportering til virkelig verdi resulterer i relevant informasjon og konsistent måling. Aksjefond, eiendomsfond, obligasjonsfond, obligasjoner og sertifikater er frivillig klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.
3. Holde-til-forfall-investeringer, balanseført til amortisert kost	Verdipapirer som holdes til forfall vurderes til amortisert kost. Pensjonskassen har ingen slike finansielle eiendeler.
4. Lån og fordringer, balanseført til amortisert kost	Instrumenter som ikke er notert i et aktivt marked, og som ikke er definert som eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet eller finansielle eiendeler tilgjengelig for salg. Bankinnskudd og kortsiktige fordringer inngår i denne kategorien.
5. Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg	Ikke-derivative finansielle eiendeler som er øremerket tilgjengelige for salg, eller som ikke kan klassifiseres i andre kategorier vil kategoriseres her. Pensjonskassen har ingen finansielle eiendeler i denne kategorien.

Dersom det ikke er besluttet noe annet før investering i en finansiell eiendel, benytter Pensjonskassen muligheten som er gitt gjennom årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak § 3-3 og IAS 39 pkt. 9 til å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet i samsvar med virkelig verdi-opsjonen. Dette innebærer at virkelig verdi justeringer på finansielle eiendeler skal føres over resultatet før andre resultatkomponenter.

Verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi

Ved første gangs regnskapsføring balanseføres finansielle instrumenter til virkelig verdi på handelsdagen. Virkelig verdi fastsettes ved etterfølgende verdimålinger som det beløp en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp i, gjennom en transaksjon mellom uavhengige parter. Finansielle instrumenter grupperes i tre nivå etter regler gitt i IFRS 13:

Nivå	Beskrivelse av finansielle instrumenter
1. Omsetning til noterte priser i et aktivt marked	Instrumenter som handles i et aktivt marked, og verdsettes på bakgrunn av noterte priser fra en børs, en megler eller et prissettingsbyrå. Pensjonskassens investeringer i aksjefond uten omsetningsrestriksjoner, obligasjonsfond og rentepapirer garantert av stat er kategorisert i nivå 1
2. Omsetning til Ikke noterte priser i et aktivt marked eller ved omsetningsrestriksjoner	Instrumenter som handles til andre priser enn noterte priser, og der verdsettelsen skjer på bakgrunn av variabler som er direkte eller indirekte observerbare. Dette nivået omfatter i tillegg instrumenter som handles til noterte priser i markeder med ikke-daglig omsetning. Pensjonskassens investeringer i ikke-statsgaranterte rentepapirer og aksjefond med enkelte omsetningsrestriksjoner er kategorisert i nivå 2
3. Omsetning i et ikke aktivt marked	Instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked og der det ikke finnes observerbare markedsdata. Slike instrumenter vil verdsettes etter ulike evalueringsteknikker. Pensjonskassens investeringer i eiendomsfond, som verdsettes kvartalsvis, kategoriseres under nivå 3.

Verdsettelse av finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, verdsettes til amortisert kost. Inntekter beregnes i forhold til instrumentets internrente som fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid.

Skatter

Skattekostnad i regnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av regnskapsperiodens skattemessige resultat og netto formue. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige balanseverdier. Netto utsatt skattefordel føres i balansen dersom det er sannsynlig at fordelene kan benyttes.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning	Beskrivelse
Premiereserve	Premiereserven beregnes som nåverdien av forventede framtidige utbetalinger av løpende og oppsatte pensjonsrettigheter på balansedagen. Den gir uttrykk for pensjonskassens regnskapsmessige pensjonsforpliktelse basert på lineær opptjening av pensjonsrettigheter hvor også avsetninger for forsikringstilfeller som ikke er oppgjort av- eller meldt til pensjonskassen ved regnskapsperiodens utgang er inkludert. Reservene er beregnet av pensjonskassens aktuar. Beregningen bygger på samme grunnlag som ved beregning av forsikringsteknisk premie. Grunnlaget er godkjent av Finanstilsynet. Premiereserven forutsetter en grunnlagsrente på 3,0 prosent for rettigheter opptjent før 1.1.2012, 2,5 prosent for rettigheter opptjent i perioden 1.1.2012-31.12.2014, og 2,0 prosent for rettigheter opptjent fra 1.1.2015.
Tilleggsavsetninger:	Tilleggsavsetninger kan i henhold til forskrift utgjøre 12,0 prosent av premiereserven. Avsetningene kan anvendes til å dekke manglende avkastning i kollektivporteføljen, inntil årets rentegarantikrav.
Kursreguleringsfond:	Kursreguleringsfond tilsvarer summen av netto urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen.
Premiefond:	Premiefond kan benyttes til å dekke fremtidige premier. Fondet tilføres en rente på 2,0 prosent p.a.
Fond for regulering av pensjoner mv.	Fond for regulering av pensjoner mv. gjenspeiler pensjonistenes andel av overskudd i kollektivporteføljen. Fondet benyttes til årlig regulering av løpende pensjoner etter fastsatte regler. Dersom midler i fondet overstiger den prosentvise økning i folketrygdens grunnbeløp det påfølgende år, overføres det overskytende beløp til premiefond. Fondet tilføres en rente på 2,0 prosent p.a.

Note 2 - Premieinntekter

	2017	2016
Terminpremie og endringspremier	153 914	167 988
Engangspremier aktive medlemmer	178 291	54 735
Engangspremier pensjonister	28 889	56 890
Engangspremier ved utstedelse av fripoliser	6 190	42 572
Premiefritak	2 997	4 419
Risikopremie uføreplan	7 902	10 388
Administrasjonsreserve	14 444	11 361
Administrasjonspremie	6 157	9 086
Forvaltningspremie	29 645	28 863
Rentegarantipremie	40 259	38 604
Fortjenestepremier	17 183	16 853
Reassuransepremie	-449	-494
Sum premieinntekter	485 422	441 265

Note 3 - Renteinntekt og utbytte på finansielle eiendeler

	2017			2016
	Teknisk	Ikke-teknisk	Sum	
Renteinntekt obligasjoner og sertifikater	37 158	4 212	41 370	44 723
Renteinntekt pantobligasjoner	-	-	-	5
Renteinntekt bankinnskudd	298	34	332	1 120
Annen renteinntekt	68	8	76	87
Utbytte fra obligasjonsfond	7 445	844	8 289	12 092
Aksjeutbytte	775	88	863	-
Utdelt fra eiendomsfond	47 394	5 372	52 766	47 612
Sum renteinntekt og utbytte	93 138	10 558	103 696	105 639

Note 4 - Verdiendringer på investeringer

	2017			2016
	Teknisk	Ikke-teknisk	Sum	
Verdiendringer andeler i eiendomsfond	47 522	7 146	54 668	42 193
Verdiendringer andeler i aksjefond	583 093	87 690	670 783	-157 594
Verdiendringer obligasjoner og sertifikater	5 105	768	5 873	11 475
Verdiendringer andeler i obligasjonsfond	22 772	3 425	26 197	37 841
Sum verdiendringer	658 492	99 029	757 521	-66 085

Note 5 - Realisert gevinst og tap på investeringer

	2017			2016
	Teknisk	Ikke-teknisk	Sum	
Realisert gevinst ved salg av aksjeandeler	132 312	15 000	147 312	426 868
Realisert gevinst ved salg av obligasjoner o.l.	6 620	750	7 370	10 789
Realisert gevinst fra obligasjonsfond	4 145	470	4 615	4 369
Realisert gevinst fra salg av eiendomsfond	5 110	579	5 689	5 833
Realisert valutagevinst og valutatap	6	1	7	-8
Netto realisert gevinst på investeringer	148 193	16 800	164 993	447 851

Note 6 - Utbetalte pensjoner mv.

	2017	2016	2015	2014	2013
Alderspensjon	139 119	124 792	106 952	89 407	77 293
Uførepensjon	9 916	9 343	9 819	9 509	10 077
Ektefellepensjon	17 721	15 916	14 646	13 562	12 792
Barnpensjon	522	415	394	496	587
Premiefritak	2 997	4 773	4 798	5 059	6 047
Sum utbetalte pensjoner	170 275	155 239	136 609	118 033	106 796

	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
Antall alderspensjonister *	836	749	696	598	542
Antall uførepensjonister	69	72	74	85	91
Antall ektefellepensjonister	269	234	234	225	218
Antall barnpensjonister	9	5	9	9	13
Antall pensjonister	1 183	1 060	1 013	917	864

* herunder pensjonister med tidliguttak	173	145	100	100	64
---	-----	-----	-----	-----	----

Note 7 - Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader og andre kostnader

	2017			2016
	Teknisk	Ikke-teknisk	Sum	
Styrehonorar	86	-	86	86
Administrasjonskostnader	5 831	-	5 831	5 207
Revisjonshonorar, revisjon	449	-	449	265
Andre attestasjonstjenester utført av revisor	67	-	67	-
Regnskapshonorar	720	-	720	763
Aktuærtjenester	638	-	638	635
Konsulentonorar	1 008	-	1 008	1 750
Rentekostnader evigvarende ansvarlig lån	-	362	362	352
Forsikringer	162	-	162	-
Andre kostnader	480	-	480	420
Sum	9 441	362	9 803	9 478

Pensjonskassen har ingen ansatte. Et styremedlem er uten tilknytning til medlemsforetakene, og mottar årlig styrehonorar. Øvrige styremedlemmer og daglig leder er ansatt i ConocoPhillips Norge, og mottar ingen godtgjørelse fra pensjonskassen. ConocoPhillips Norge fakturerer pensjonskassen for administrasjonskostnader basert på faktisk medgåtte timer. Renter på ansvarlig lån betales til ConocoPhillips Norge i samsvar med inngått låneavtale. Pensjonskassen har ingen transaksjoner med andre nærstående parter enn med ConocoPhillips Norge.

Note 8 - Aksjer og andeler

	31.12.2017			31.12.2016
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje	Sum	
Kostpris på andeler i aksjefond				
Ardevora Global Long-only	45 814	361 678	407 492	406 018
Artisan Global Opportunity	36 144	285 341	321 485	321 007
Artisan Global Value	38 181	301 426	339 607	339 607
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	34 531	272 608	307 139	304 862
Egerton Equity Fund	66 889	528 069	594 958	630 219
Keel Longhorn	31 778	250 870	282 648	300 000
KLP AksjeNorden Indeks	10	77	87	300 027
Lansdowne Developed Markets Long Only	28 997	228 915	257 912	210 807
Orbis SICAV Global Equity	56 214	443 786	500 000	500 000
Sum	338 558	2 672 770	3 011 328	3 312 547
Kostpris på andeler i eiendomsfond				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS	60 779	479 824	540 603	513 641
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	52 569	415 008	467 577	456 969
Sum	113 348	894 832	1 008 180	970 610
Sum kostpris	451 906	3 567 602	4 019 508	4 283 157

Beløp i tusen kroner

	31.12.2017		Sum	31.12.2016
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje		
Urealiserte gevinster på andeler i aksjefond				
Ardevora Global Long-only	17 712	139 829	157 541	55 139
Artisan Global Opportunity	14 766	116 569	131 335	41 667
Artisan Global Value	10 273	81 105	91 378	33 858
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	24 616	194 332	218 948	142 330
Egerton Equity Fund	29 168	230 271	259 439	97 648
Keel Longhorn	7 376	58 232	65 608	23 335
KLP AksjeNorden Indeks	-	-	-	2 450
Lansdowne Developed Markets Long Only	7 669	60 545	68 214	54 770
Orbis SICAV Global Equity	24 603	194 226	218 829	89 313
Sum	136 183	1 075 109	1 211 292	540 510
Urealiserte gevinster på andeler i eiendomsfond				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS	4 793	37 842	42 635	23 741
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	10 290	81 232	91 522	55 746
Sum	15 083	119 074	134 157	79 487
Netto urealiserte gevinster	151 266	1 194 183	1 345 449	619 997
Virkelig verdi på andeler i aksjefond				
Ardevora Global Long-only	63 526	501 507	565 033	461 157
Artisan Global Opportunity	50 910	401 910	452 820	362 674
Artisan Global Value	48 454	382 531	430 985	373 465
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	59 147	466 940	526 087	447 192
Egerton Equity Fund	96 057	758 340	854 397	727 867
Keel Longhorn	39 154	309 102	348 256	323 335
KLP AksjeNorden Indeks	10	77	87	302 477
Lansdowne Developed Markets Long Only	36 666	289 460	326 126	265 577
Orbis SICAV Global Equity	80 817	638 012	718 829	589 313
Sum	474 741	3 747 879	4 222 620	3 853 057
Virkelig verdi på andeler i eiendomsfond				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS	65 572	517 666	583 238	537 382
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	62 859	496 240	559 099	512 715
Sum	128 431	1 013 906	1 142 337	1 050 097
Sum virkelig verdi	603 172	4 761 785	5 364 957	4 903 154

Pensjonskassen hadde ingen børsnoterte aksjer og andeler ved regnskapsperiodens utgang.

Note 9 - Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

	31.12.2017		Sum	31.12.2016
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje		
Kostpris på obligasjoner og sertifikater				
Obligasjoner; VPS-registrerte i norske kroner	205 598	1 623 101	1 828 699	1 724 659
Sertifikater	9 508	75 065	84 573	91 210
Sum	215 106	1 698 166	1 913 272	1 815 869
Kostpris på andeler i obligasjonsfond				
Mercer Short Duration Global Bond Fund 1	16 894	133 367	150 261	150 222
Mercer Short Duration Global Bond Fund 2	16 920	133 577	150 497	150 366
PIMCO Global Bond Fund	35 285	278 559	313 844	313 793
Wells Fargo Renten International	33 714	266 154	299 868	299 868
Sum	102 813	811 657	914 470	914 249
Sum kostpris	317 919	2 509 823	2 827 742	2 730 118
Urealiserte gevinster på obligasjoner og sertifikater				
Obligasjoner; VPS-registrerte i norske kroner	1 761	13 901	15 662	9 834
Sertifikater	2	20	22	-23
Sum	1 763	13 921	15 684	9 811
Urealiserte gevinster på andeler i obligasjonsfond				
Mercer Short Duration Global Bond Fund 1	2 001	15 800	17 801	14 491
Mercer Short Duration Global Bond Fund 2	1 479	11 677	13 156	11 046
PIMCO Global Bond Fund	38 007	300 046	338 053	313 667
Wells Fargo Renten International	5 229	41 284	46 513	50 123
Sum	46 716	368 807	415 523	389 327
Netto urealiserte gevinster	48 479	382 728	431 207	399 138
Påløpte renter				
Obligasjoner; VPS-registrerte i norske kroner	1 699	13 412	15 111	12 179
Sertifikater	43	341	384	372
Sum påløpte renter	1 742	13 753	15 495	12 551

Beløp i tusen kroner

	31.12.2017		Sum	31.12.2016
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje		
Virkelig verdi på obligasjoner og sertifikater				
Obligasjoner; VPS-registrerte i norske kroner	209 058	1 650 414	1 859 472	1 746 672
Sertifikater	9 553	75 426	84 979	91 559
Sum	218 611	1 725 840	1 944 451	1 838 231
Virkelig verdi på andeler i obligasjonsfond				
Mercer Short Duration Global Bond Fund 1	18 895	149 167	168 062	164 713
Mercer Short Duration Global Bond Fund 2	18 399	145 254	163 653	161 412
PIMCO Global Bond Fund	73 292	578 605	651 897	627 460
Wells Fargo Renten International	38 943	307 438	346 381	349 991
Sum	149 529	1 180 464	1 329 993	1 303 576
Sum virkelig verdi	368 140	2 906 304	3 274 444	3 141 807

Note 10 - Kapitalavkastning

	2017	2016	2015	2014	2013
Kollektivporteføljen					
Bokført kapitalavkastning	3,70 %	7,73 %	16,60 %	9,81 %	4,72 %
Verdijustert kapitalavkastning	12,40 %	6,41 %	8,70 %	11,04 %	11,67 %
Selskapsporteføljen					
Bokført kapitalavkastning	12,40 %	6,41 %	8,70 %	11,04 %	11,67 %

Kapitalavkastning er beregnet på grunnlag av modifisert Dietz-metode.

Beløp i tusen kroner

Note 11 - Klassifikasjon av finansielle instrumenter

	31.12.2017			31.12.2016
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje	Sum	
Til virkelig verdi over resultatet - frivillig klassifisert				
Aksjer og andeler	603 172	4 761 785	5 364 957	4 903 154
Obligasjoner og lignende	368 140	2 906 304	3 274 444	3 141 807
Sum	971 312	7 668 089	8 639 401	8 044 961
Lån og fordringer				
Bankinnskudd o.l.	64 497	379 684	444 181	69 040
Andre opptjente, ikke mottatte inntekter	11 957	-	11 957	11 863
Sum	76 454	379 684	456 138	80 903
Sum finansielle eiendeler	1 047 766	8 047 773	9 095 539	8 125 864

	31.12.2017	31.12.2016
Finansielle forpliktelser til amortisert kost		
Evigvarende ansvarlig lånekapital	34 900	34 900
Andre forpliktelser	15 264	1 456
Påløpte kostnader	1 564	1 478
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	51 728	37 834

Note 12- Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi

	31.12.2017		
	Aksjer	Obligasjoner/ Sertifikater	Sum
Grunnlag for fastsettelse av virkelig verdi			
Nivå 1 - Priser notert i et aktivt marked	2 693 841	1 329 993	4 023 834
Nivå 2 - Priser fra eksterne kilder	1 528 779	1 944 451	3 473 230
Nivå 3 - Priser fra andre kilder	1 142 337	-	1 142 337
Sum finansielle eiendeler virkelig verdi	5 364 957	3 274 444	8 639 401

	31.12.2016		
	Aksjer	Obligasjoner/ Sertifikater	Sum
Grunnlag for fastsettelse av virkelig verdi			
Nivå 1 - Priser notert i et aktivt marked	2 536 277	1 303 576	3 839 853
Nivå 2 - Priser fra eksterne kilder	1 316 781	1 838 231	3 155 012
Nivå 3 - Priser fra andre kilder	1 050 096	-	1 050 096
Sum finansielle eiendeler virkelig verdi	4 903 154	3 141 807	8 044 961

Note 13 - Finansiell risiko knyttet til finansielle instrumenter

Omfang

Finansiell risiko knyttet til pensjonskassens investeringer i finansielle instrumenter kan inndeles i markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Risikoen styres på aggregert nivå, og ivaretas gjennom kapitalforvaltningsstrategien som behandles av styret årlig.

Empiriske studier viser at over en lengre periode vil aksjeplasseringer med stor sannsynlighet gi høyere avkastning enn plassering i renteinstrumenter. I tråd med denne erfaringen, og for å nå målsettingen om å oppnå en langsiktig høy avkastning innenfor rammen av forsvarlig sikkerhet, risikospredning og likviditet, allokterer pensjonskassen en andel av porteføljen til andre aktiva enn risikofrie plasseringer. For å bidra til forsvarlig sikkerhet og risikospredning skal midlene fordeles på flere aktiva klasser, både med hensyn til geografi og ulike verdipapirer. Pensjonskassen har etablert spesifikke rammer for alle aktivaklasser samt rammer for bruk av derivater og for kredittrisiko. Det foretas risikostyring som innebærer periodisk måling av finansiell risiko sammenlignet med pensjonskassens risikobærende evne og risikotoleranse. Den strategiske aktiva allokeringen vedtas av styret årlig gjennom behandling av kapitalforvaltningsstrategien. Styret fastsetter også øvre og nedre grense pr. aktiva klasse som til enhver tid er styrende for kapitalforvaltningen.

Markedsrisiko

Pensjonskassens markedsrisiko omfatter renterisiko, aksjerisiko, eiendomsrisiko og valutarisiko.

Renterisiko defineres som verdifall forårsaket av en endring i rentenivået. Den samlede renteporteføljen har en rentefølsomhet på 3,3 prosent ved utgangen av regnskapsperioden, hvilket gjenspeiler den umiddelbare prosentvise endringen i renteporteføljen som følge av et parallelt skift i rentekurven på 1 prosentenheter.

Aksjerisiko defineres som verdifall forårsaket av reduserte aksjepriser. Aksjeporteføljen er globalt diversifisert, og inkluderer selskaper fra både industrialiserte og framvoksende økonomier. Risikoen i pensjonskassens aksjeportefølje er moderat og styres blant annet gjennom geografisk diversifisering, ved bruk av brede referanseindekser i forvaltningen og gjennom bruk av flere ulike fondsforvaltere.

Eiendomsrisiko kan defineres som verdifall forårsaket av endring i verdi på eiendomsmassen. Tilbud, etterspørsel og avkastningskrav er blant de viktigste faktorene som påvirker eiendommens verdi. Pensjonskassens portefølje av investeringseiendom i Norge er bredt diversifisert med hensyn til antall bygninger, beliggenhet, eiendomstype, utløpsprofil og leietakere. Investeringseiendommene blir aktivt forvaltet, med høy fokus på tett oppfølging av leietakere.

Valutarisiko defineres som verdifall forårsaket av endringer i valutakurser. 51 prosent av den samlede aksjeporteføljen er investert i ulike aksjefond med underliggende eksponering i utenlandsk valuta, og som ikke er sikret i norske kroner. De samlede underliggende posisjonene er imidlertid geografisk diversifisert, noe som begrenser den samlede valutarisikoen i porteføljen.

	31.12.2017			31.12.2016
	Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje	Sum	
Markedseksponering				
Aksjer og andeler	603 172	4 761 785	5 364 957	4 903 154
Renteinstrumenter	368 140	2 906 304	3 274 444	3 141 807
Sum markedseksponering	971 312	7 668 089	8 639 401	8 044 961

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som endring i pris av en utsteders gjeld som følge av endringer i kredittverdighet. Pensjonskassen har i kapitalforvaltningsstrategien og i forvaltningsmandat fastsatt rammer for minimum kredittverdighet knyttet til direkte investeringer i rentepapirer. Kredittrisiko i forbindelse med reassuranse håndteres ved krav om kredittverdighet for reassurandører.

Kredittrisiko knyttet til renteinstrumenter	31.12.2017		31.12.2016	
	Eksposering	Andel	Eksposering	Andel
<u>Rating kategori</u>				
AAA	621 321	19 %	731 447	23 %
AA	197 411	6 %	343 392	11 %
A	949 524	29 %	663 402	21 %
BBB	279 744	9 %	280 467	9 %
Sum "investment grade"	2 048 000	63 %	2 018 707	64 %
BB	34 748	1 %	42 130	1 %
B	7 950	0 %	19 585	1 %
CCC eller lavere	32 818	1 %	18 824	1 %
Ikke ratet	1 150 928	35 %	1 042 562	33 %
Sum kredittrisiko renteinstrumenter	3 274 444	100 %	3 141 807	100 %

Kategorien «ikke ratet» omfatter norske utstedere uten en offisiell rating. Alle utstedere er kredittvurdert av forvalter

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som manglende evne til å møte betalingsforpliktelser ved forfall, eller ved at investeringer må realiseres til en høy kostnad for å kunne utføre betalinger. Kapitalforvaltningsstrategien sikrer at pensjonskassen til enhver tid har tilfredsstillende likviditet til å oppfylle sine løpende forpliktelser. Finansielle forpliktelser, unntatt evigvarende ansvarlig lånekapital, forfaller til betaling i løpet av 2018.

Note 14 - Ansvarlig lån

Pensjonskassen inngikk i 2002 en avtale med ConocoPhillips Norge om et evigvarende ansvarlig lån på 34,9 millioner kroner. Lånekapitalen er usikret og står tilbake for Pensjonskassens alminnelige gjeld. Renter påløper til en rentesats lik NIBOR minus 0,1 prosent.

Note 15 - Betingede forpliktelser

	31.12.2017	31.12.2016
Innskuddsforpliktelse til Lansdowne DMLO SRI B NOK Hedge	-	256 538
Betingede forpliktelser	-	256 538

Beløp i tusen kroner

Note 16 - Kursreguleringsfond

	31.12.2017	Endring	31.12.2016
Andeler i aksjefond og eiendomsfond	1 191 327	634 242	557 085
Obligasjoner	13 907	5 071	8 836
Sertifikater	20	41	-21
Andeler i obligasjonsfond	368 960	19 138	349 822
Sum kursreguleringsfond	1 574 214	658 492	915 722

Note 17 - Premiefond

	2017	2016	2015	2014	2013
Balanse IB	432 402	524 000	379 433	425 862	431 097
Tilført rente	7 274	9 229	6 096	2 833	6 338
Tildelt overskudd fra avkastningsresultat	38 163	132 033	83 615	-	-
Tildelt overskudd fra risikoresultat	-	500	7 959	-	-
Overføringer mellom fond	-	433	-	352	459
Overføringer til(+)/fra(-) medlemsforetak	-250 852	-233 793	46 897	-49 614	-12 032
Balanse UB	226 987	432 402	524 000	379 433	425 862

Premiefond i forhold til årets premie	2 017	2 016	2 015	2 014	2 013
Premiefond pr. 31.12	226 987	432 402	524 000	379 433	425 862
Årets premie	485 871	441 759	373 745	455 074	383 479
Premiefond UB i forhold til årets premie	47 %	98 %	140 %	83 %	111 %

Note 18 - Solvensmargin

	31.12.2017	31.12.2016
Solvensmarginkrav		
Kollektiv tjenstepensjon	245 326	232 364
Etterlattepensjon	4 178	4 192
Uførepensjon og premiefritak	4 274	5 713
Sum solvensmarginkrav	253 778	242 269
Solvensmarginkapital		
Kjernekapital	726 012	653 616
Evigvarende ansvarlig lånekapital	34 900	34 900
50% av risikoutjevningssfond	15 841	17 790
50% av tilleggsavsetninger	308 731	308 741
Sum solvensmarginkapital	1 085 484	1 015 047
Overskudd solvensmarginkapital	831 706	772 778
Solvensmarginprosent	428 %	419 %

Note 19 - Endring i forsikringsforpliktelser

	Premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Kurs- regulerings- fond	Premie- fond	Fond for regulering av pensjoner	Sum
Balanse 1.1.2017	5 198 409	617 483	915 722	432 402	86 489	7 250 505
<u>Resultatførte endringer</u>						
Netto resultatførte endringer	349 054	-22	658 492	7 274	1 287	1 016 085
Overskudd på avkastningsresultat	9 983	-	-	38 163	37 211	85 357
Risikoresultat tilordnet	2 772	-	-	-	-	2 772
Sum resultatførte endringer	361 809	-22	658 492	45 437	38 498	1 104 214
<u>Ikke resultatførte endringer</u>						
Overføringer mellom fond	-	-	-	-	-	-
Fra medlemsforetakene	-	-	-	-250 852	-87 777	-338 629
Sum ikke resultatførte endringer	-	-	-	-250 852	-87 777	-338 629
Balanse 31.12.2017	5 560 218	617 461	1 574 214	226 987	37 210	8 016 090

Forsikringsforpliktelser fordelt på hovedbransje og delbransjer

Samtlige forsikringsforpliktelser tilhører hovedbransjen kollektiv pensjonsforsikring som fordeles på delbransjene foretakspensjonsordninger uten investeringsvalg og fripoliser.

	Premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Premie- fond	Fond for regulering av pensjoner	Sum
Forsikringsforpliktelser pr. delbransje 31.12.2017					
Foretakspensjonsordninger uten investeringsvalg	4 981 479	559 662	226 987	37 210	5 805 338
Fripoliser	578 739	57 799	-	-	636 538
Balanse 31.12.2017	5 560 218	617 461	226 987	37 210	6 441 876

Beregningsgrunnlag

For dødelighet og sivilstandselementer benytter pensjonskassen tariffgrunnlaget K2013 med Finanstilsynets minstekrav til marginer. For den premiebetalende porteføljen benyttes egen uføretariff basert på pensjonskassens risikoeksponering og erfaringer, mens for fripolisebestanden benyttes Storebrands "KU"-tariff. Gjennomsnittlig grunnlagsrente var 2,7 prosent pr. 31.12.2017. Pensjonistenes andel av premiereserven er i løpet av året økt fra 45 prosent til 49 prosent. Premiefondet er i regnskapsåret tilført en rente på 2,0 prosent.

Tilstrekkelighetstest

Aktuar vurderer grunnlaget for de forsikringsmessige avsetninger som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lover og forskrifter.

Note 20 - Risikoanalyser

Pensjonskassen utarbeider hvert kvartal risikoanalyser i samsvar med Finanstilsynets stresstester for livsforsikringselskap og pensjonskasser. Risikoanalysene gjenspeiles gjennom stresstest I og stresstest II som omfatter alle vesentlige risikotyper. Stresstest I viser i hvilken grad forsikringstakernes garanterte ytelser er utsatt når store tap fører til at pensjonskassen avvikles. Stresstest II beskriver pensjonskassens evne til å tåle tap i en løpende driftssituasjon. Stresstestene beregnes på bakgrunn av Finanstilsynets til en hver tid gjeldende metodikk og risikomodeller.

Stresstest I

	31.12.2017	31.12.2016
<u>Markedsrisiko</u>		
Renterisiko	276 053	269 737
Aksjerisiko	1 725 621	1 461 334
Eiendomsrisiko	285 584	265 443
Valutarisiko	541 946	581 316
Spreadrisiko	250 690	252 806
Konsentrasjonsrisiko	17 220	-
Korrelasjonsgevinst	-594 275	-578 657
Sum markedsrisiko	2 502 839	2 251 979
Livsforsikringsrisiko	138 946	120 233
Helserisiko	-	1 492
Motpartsrisiko	21 926	14 928
Korrelasjonsgevinst	-40 479	-77 222
Sum	2 623 232	2 311 410
Operasjonell risiko	34 279	32 058
Samlet tapspotensial I	2 657 511	2 343 468

Bufferkapital I

Innskutt egenkapital	34 900	34 900
Opptjent egenkapital	925 236	757 709
Ansvarlig lånekapital	34 900	34 900
Tilleggsavsetninger	617 461	617 483
Kursreguleringsfond	1 574 214	915 722
Markedsverdijustering	166 851	-87 258
Korreksjon, død og uførhet	38 516	33 557
Bufferkapital I	3 392 078	2 307 013

Overskudd bufferkapital I

734 567 **-36 455**

Bufferkapitalutnyttelse I

78 % **102 %**

Stresstest II

	31.12.2017	31.12.2016
<u>Markedsrisiko</u>		
Renterisiko	159 405	196 897
Aksjerisiko	844 482	770 612
Eiendomsrisiko	137 080	127 413
Valutarisiko	260 134	279 031
Spreadrisiko	150 414	151 684
Konsentrasjonsrisiko	-	-
Korrelasjonsgevinst	-368 127	-400 661
Sum markedsrisiko	1 183 388	1 124 976
Livsforsikringsrisiko	83 368	72 140
Helserisiko	-	895
Motpartsrisiko	13 156	8 957
Korrelasjonsgevinst	-69 462	-59 216
Sum	1 210 450	1 147 752
Operasjonell risiko	-	-
Samlet tapspotensial II	1 210 450	1 147 752

Bufferkapital II

Innskutt egenkapital	34 900	34 900
Opptjent egenkapital	917 260	742 631
Ansvarlig lånekapital	34 900	34 900
1 års tilleggsavsetninger	158 000	150 000
Kursreguleringsfond	1 574 214	915 722
Kapitalkrav	-44 929	-35 393
Bufferkapital II	2 674 345	1 842 760

Overskudd bufferkapital II

1 463 895 **695 008**

Bufferkapitalutnyttelse II

45 % **62 %**

Bufferkapitalutnyttelsen viser forholdet mellom samlet tapspotensial og bufferkapital.

Note 21 - Resultatanalyse

	2017			Sum	2016
	Fripoliser	Premie- betalende	Risiko- produkt		
Avkastningsresultat i kollektivporteføljen					
Inntekt fra investeringer i kollektivporteføljen	23 254	218 499	-	241 753	497 428
Tilført rente	-10 797	-141 809	-	-152 606	-159 477
Tilbakeført fra tilleggsavsetninger	22	-	-	22	-
Avkastningsresultat	12 479	76 690	-	89 169	337 951
Overført til premiefond	-	38 163	-	38 163	132 033
Overført til fond for regulering av pensjoner	-	37 211	-	37 211	80 634
Overført til tilleggsavsetninger	-	-	-	-	120 461
Overført til fripoliser	9 983	-	-	9 983	2 265
Sum disponering til forsikringsfond	9 983	75 374	-	85 357	335 393
Overført til risikoutjevningfond	-	1 316	-	1 316	2 657
Overført til annen opptjent egenkapital	2 496	-	-	2 496	-99
Sum disponering av avkastningsresultat	12 479	76 690	-	89 169	337 951
Risikoresultat					
Premiebetalende med sparing	-	-7 635	-	-7 635	1 860
Fripoliser	5 544	-	-	5 544	202
Risikoplan uførepensjon	-	-	6 894	6 894	6 967
Reassuranseresultat	-	-353	-96	-449	
Risikoresultat	5 544	-7 988	6 798	4 354	9 029
Overført til premiefond	-	-	-	-	500
Overført til fond for regulering av pensjoner	-	-	-	-	329
Overført til fripoliser	2 772	-	-	2 772	202
Overført til risikoutjevningfond	2 772	-7 988	-	-5 216	1 031
Overført til annen opptjent egenkapital	-	-	6 798	6 798	6 967
Sum disponering av risikoresultat	5 544	-7 988	6 798	4 354	9 029
Administrasjonsresultat					
Administrasjons- og forvaltningspremie				36 067	37 949
Netto frigjort administrasjonsreserve				11 531	8 331
Forvaltnings- og forsikringsrelaterte kostnader				-42 509	-40 680
Administrasjonsresultat				5 089	5 600
Teknisk regnskap					
Avkastningsresultat				89 169	337 951
Risikoresultat				4 354	9 029
Administrasjonsresultat				5 089	5 600
Overført til fripoliser				-12 755	-2 467
Overført til andre forsikringsfond				-75 374	-333 957
Forfalt rentegarantipremie og fortjenesteelementer				58 185	55 457
Teknisk regnskap				68 668	71 613

Beløp i tusen kroner

	2017	2016
Endring i opptjent egenkapital		
Resultat av teknisk regnskap	68 668	71 613
Netto gevinst på investeringer i selskapsporteføljen	126 387	30 034
Kostnader i ikke-teknisk regnskap	-4 108	-3 919
Skattekostnader	-23 421	-901
Endring i opptjent egenkapital	167 526	96 827
Avstemming av endring i opptjent egenkapital		
Opptjent egenkapital 01.01	757 709	660 882
Opptjent egenkapital 31.12	925 235	757 709
Endring i opptjent egenkapital	167 526	96 827

Note 22 - Skattekostnad

	2017	2016
Totalresultat før skattekostnad	190 947	97 728
Beregnet inntektsskatt	47 737	24 432
Formuesskatt	1 418	1 132
Justering av tidligere år	-4 372	-11 418
Skatte-effekt av permanente forskjeller	-18 485	-11 421
Effekt av endret skattesats	-2 877	-1 824
Årets skattekostnad	23 421	901
Formuesskatt	1 418	1 132
Justering av tidligere år	-4 371	-11 418
Endring utsatt skatt	26 374	11 187
Årets skattekostnad	23 421	901
Midlertidige forskjeller	1 675 031	972 809
Underskudd til fremføring	-1 387 348	-790 377
Grunnlag for utsatt skatt	287 683	182 432
Beregnet utsatt skatt i balansen	66 167	43 784

Tananger,

31. desember 2017

13. mars 2018

Jarl Ellingsen
Styreleder (sign.)

Rolf Sandanger Bolstad
Styremedlem (sign.)

Christian Bruusgaard
Styremedlem (sign.)

Elin Rødder Gundersen
Styremedlem (sign.)

Eli-Anette Oftedal
Styremedlem (sign.)

Thomas Olafsrud
Styremedlem (sign.)

Rønnaug Hillier
Daglig leder (sign.)

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

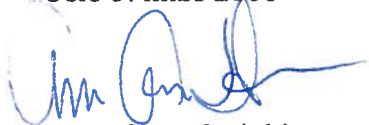
Aktuarens beretning

Til styret i ConocoPhillips Norge Pensjonskasse

Som ansvarshavende aktuar skal jeg sørge for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. I henhold til dette har jeg vurdert den forsikringstekniske situasjonen for pensjonskassen for regnskapsåret 2017.

Etter min vurdering er de forsikringstekniske avsetninger i balansen pr 31.12.2017 og de tilhørende avsetninger som er foretatt til disse fondene i resultatregnskapet for 2017 i samsvar med gjeldende lov og regler.

Oslo 5. mars 2018

Anne Grete Steinkjer
Aktuar

Til styret i ConocoPhillips Norge Pensjonskasse

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert ConocoPhillips Norge Pensjonskasses årsregnskap som viser et overskudd på kr 167 526 125. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak, og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner

nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo 14. mars 2018
KPMG AS

Geir Moen
Statsautorisert revisor